

Handläggare: Gunilla Schedin

Tfn: 08-508 09 015

Till Norrmalms stadsdelsnämnd

MBL-upplaga

Ny resursfördelningsmodell för ekonomiskt bistånd – yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen tog 2002 initiativ till en översyn av resursfördelningsmodellen för ekonomiskt bistånd. Utrednings- och statistikkontoret har nu på uppdrag av stadsledningskontoret utarbetat ett förslag till ny modell för fördelning av resurser. Utgångspunkten för arbetet har varit att ta fram en modell som speglar behovet av ekonomiskt bistånd i de olika stadsdelarna och ger en så rättvis fördelning som möjligt.

Förvaltningen har inget att invända mot förslaget och delar uppfattningen att nuvarande resursfördelningssystem inte är rättvisande och inte heller ger tillräckliga incitament för att arbeta för ett minskat bidragsberoende.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom stadsmiljö- och planeringsavdelningen i samråd med vård- och omsorgsavdelningen – beställare. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 13 april 2004.

Bakgrund

Kommunstyrelsen tog 2002 initiativ till en översyn av resursfördelningsmodellen för ekonomiskt bistånd. Detta mot bakgrund av att den nu gällande modellen för fördelning av budgetmedel inte anses ge relevanta styrsignaler. Nuvarande modell utgår från faktisk förbrukning det senaste året, korrigerat för nybyggnation av hyresrätter. Detta innebär således att de stadsdelsnämnder där kostnaderna ökat under senaste året får en relativt sett större budget medan de nämnder där kostnaderna minskat får en lägre budgettilldelning.

Utrednings- och statistikkontoret (USK) har, på uppdrag av stadsdelningskontoret, utarbetat ett förslag till ny resursfördelningsmodell som i februari 2004 remitterats till samtliga stadsdelsnämnder för yttrande. Inom ramen för förslaget fick USK i uppdrag att i samråd med några stadsdelsnämnder analysera vissa skillnader mellan de beräkningar som gjorts utifrån den föreslagna modellen och faktiskt utfall för år 2001, vilket är det år man haft som utgångspunkt för arbetet. Analysen har resulterat i ett delvis nytt förslag som nu remitterats till samtliga stadsdelsnämnder.

Sammanfattning av förslaget

Utgångspunkten för uppdraget har varit att ta fram en modell som:

- mäter det sociala behovet
- baseras på objektiva variabler som stadsdelsnämnderna inte kan påverka
- är möjlig att uppdatera d.v.s. nya data ska kunna tas fram årligen
- är tillämplig på alla stadsdelsnämnder
- är begriplig och accepterad i staden

I arbetet med den nya resursfördelningsmodellen har man poängterat vikten av att ta fram en modell som skapar incitament för stadsdelsnämnderna att aktivt arbeta för att minska bidragsberoendet.

Den nu föreslagna modellen baseras på följande variabler:

- sysselsättning kombinerat med arbetslöshet
- inkomst
- områdets attraktivitet
- utbildningsnivå

Var och en av dessa variabler är indelad i olika nivåer. Exempelvis finns fyra olika inkomstnivåer och två utbildningsnivåer. Variabeln ”områdets attraktivitet” baseras på

en kombination av markvärde för bostadsområdet (baserat på fastighetstaxeringen), hustyp och juridisk form. (baserat på bl.a. antal bostäder med hyresrätt resp. bostadsrätt)

Den föreslagna modellen har arbetats fram utifrån statistiska data för år 2001. Vid eventuell fördelning av resurser utifrån den föreslagna modellen kommer man att kunna ta hänsyn till förändringar i befolkningsunderlaget i de olika stadsdelarna, vilket kommer att baseras på det prognostiserade befolkningsunderlaget för det aktuella budgetåret. Vid tillämpning av den föreslagna modellen kommer även hänsyn att kunna tas till den prognostiserade arbetsmarknadsutvecklingen.

Jämfört med 2001 års faktiska kostnadsutfall skulle den föreslagna modellen innebära en omfördelning av resurser stadsdelsnämnderna emellan på i genomsnitt 11,7 %, vilket motsvarar 90 mnkr. Avvikelsen per stadsdelsnämnd varierar mellan – 10 mnkr till + 10 mnkr. Den nu föreslagna modellen skulle alltså ha givit påtagliga ändrade budgetförutsättningar för flera stadsdelsnämnder. Vad gäller Norrmalms stadsdelsnämnd skulle förslaget dock ha inneburit en budgettilldelning för år 2001 som motsvarat det faktiska utfallet.

Den nu presenterade resursfördelningsmodellen föreslås tillämpas inför budgetåret 2005. Modellen föreslås dock övergångsvis få en begränsad genomslagskraft, vilket innebär att 70 % av respektive stadsdelsnämnds budgettilldelning baseras på den föreslagna modellen och att resterande 30 % fördelas utifrån faktisk förbrukning enligt föregående års bokslut. Detta betyder alltså att 30 % av budgeten för år 2005 skulle fördelas utifrån 2003 års faktiska utfall, d.v.s. faktisk kostnad för ekonomiskt bistånd.

Stadsledningskontoret har ställt sig positivt till USK:s förslag och anser att den nu föreslagna modellen i högre grad än den först presenterade uppfyller stadens krav på ett resursfördelningssystem.

Stadsledningskontoret har gjort en analys av utfallet om modellen appliceras på 2004 års budget. Analysen begränsas dock av att de prognosvärden, d.v.s. befolknings- och arbetsmarknadsprognos, USK har i uppdrag att arbeta in i modellen ännu inte finns tillgängliga. Med dessa begränsningar visar analysen att den nu föreslagna modellen vad gäller Norrmalms stadsdelsnämnd skulle innebära en ökad tilldelning på 2,2 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 2,54 % av anslaget för ekonomiskt bistånd.

Förvaltningens synpunkter

Det är givetvis angeläget att fördelningen av budgetmedel för ekonomiskt bistånd så långt det är möjligt speglar det faktiska behovet i respektive stadsdelsnämndsområde. Förvaltningen delar helt uppfattningen att nuvarande resursfördelningsmodell inte är rättvisande och att det inte heller ger tillräckliga incitament för att arbeta för ett minskat bidragsberoende.

För Norrmalms stadsdelsnämnd har nuvarande system, d.v.s. att fördelning av resurser för ekonomiskt bistånd helt baseras på föregående års faktiska förbrukning, inneburit en kraftig minskning av de budgetmedel som nämnden de senaste åren haft till sitt förfogande. Detta har fått till följd att de faktiska kostnaderna för ekonomiskt bistånd inte kunnat inrymmas i tilldelad budgetram vilket i sin tur lett till förhållandevis mycket stora budgetöverskridanden.

Förvaltningen utgår från att den nu föreslagna modellen kommer att ge en mera rättvis fördelning av resurser. Det är däremot svårt att bedöma om de variabler som föreslås ligga till grund för den framtida budgetfördelningen i tillräcklig grad återspeglar det verkliga behovet av ekonomiskt bistånd i de olika stadsdelarna. Förvaltningen har dock i sak inget att invända mot förslaget.

Förvaltningen vill i detta sammanhang framhålla att Norrmalm redan år 2001 uppnådde stadens mål att från 1999 till 2004 halvera antalet personer med behov av ekonomiskt bistånd. Antalet hushåll som beviljats ekonomiskt bistånd har dock därefter successivt ökat och uppgick i januari i år till 335 mot 312 i januari 2002.

Av de som erhåller ekonomiskt bistånd från Norrmalms stadsdelsnämnd är 56 % ensamstående män utan barn och 27 % ensamstående kvinnor utan barn. Drygt 35 % av biståndsbehovet orsakas av arbetslöshet och närmare 30 % av ingen eller otillräckligt ersättning från försäkringskassan. Ca 25 % uppbär försörjningsstöd av s.k. social-medicinska skäl, vilket betyder att det i de allra flesta fall finns en tung social problematik bakom bidragsberoendet. Förvaltningen bedömer att det finns risk för att antalet hushåll med behov av ekonomiskt bistånd fortsätter att öka.

Förvaltningen delar stadsledningskontoret uppfattning om att en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av modellen bör göras i syfte att kontrollera dess hållbarhet över tiden och att den också justeras om det efter ytterligare analyser skulle visa sig att modellen genom mindre förändringar kan bli mera rättvisande.

Bilagor

1. Förslag till ny resursfördelningsmodell för ekonomiskt bistånd
2. Kompletterande förslag till ny resursfördelningsmodell för ekonomiskt bistånd